

Міністерство освіти і науки України
 Національний технічний університет
 «Дніпровська політехніка»
 Навчально-науковий інститут економіки
 (інститут)
 Фінансово-економічний
 (факультет)
 Кафедра туризму та економіки підприємства
 (повна назва)

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
кваліфікаційної роботи ступеня _____ магістра _____
 (бакалавра, спеціаліста, магістра)

студентки _____ Тихоненко Марія Євгенівна _____
 (ПІБ)

академічної групи _____ 051М-19-2 _____
 (шифр)

спеціальності _____ 051 «Економіка» _____
 (код і назва спеціальності)

спеціалізації _____

за освітньо-професійною програмою _____ «Економіка підприємства» _____
 (офіційна назва)

на тему «Особливості формування витрат підприємства та їх вплив на результати господарської діяльності» _____

(назва за наказом ректора)

Керівники	Прізвище, ініціали	Оцінка за шкалою		Підпис
		рейтинговою	інституційною	
кваліфікаційної роботи	Юрчишина Л.І.			
розділів:				
1	Юрчишина Л.І.			
2	Юрчишина Л.І.			
3	Юрчишина Л.І.			

Рецензент				
------------------	--	--	--	--

Нормоконтролер	Шаповал В.М.			
-----------------------	--------------	--	--	--

Дніпро
2020

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ ФОРМУ- ВАННЯ ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВА	9
1.1. Сутність і класифікація витрат підприємства	9
1.2. Сутність та особливості практичного застосування основних концепцій управління витратами підприємства	21
1.3. Особливості впливу витрат на результати фінансово-господар- ської діяльності підприємства	30
1.4. Висновки до розділу 1	41
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ТА ОЦІНКА ВИТРАТ ТОВ «КЕПСТОН ЛОК»	43
2.1. Загальна характеристика фінансово-господарської діяльності підприємства	43
2.2. Аналіз та оцінка фінансового стану підприємства	48
2.3. Аналіз та оцінка витрат підприємства	58
2.4. Висновки до розділу 2	64
РОЗДІЛ 3. ОСОБЛИВОСТІ ВПЛИВУ ВИТРАТ НА РЕЗУЛЬТАТИ ФІНАН- СОВО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	66
3.1. Формування оптимальної структури витрат ДБМП «Рембудмон- таж» ТОВ «Кепстон Лок» з метою покращення фінансових результатів діяль- ності	66
3.2. Оптимізація асортименту продукції ДБМП «Рембудмонтаж»	72
3.3. Висновки до розділу 3	82
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	84
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	88

ВСТУП

Актуальність теми магістерської роботи. На розвиток теорії і практики управління витратами та методику економічного аналізу фінансово-господарської діяльності сучасного підприємства суттєво впливає процес поглиблення ринкових відносин у діяльності суб'єктів господарювання. Основна мета трансформацій у цій сфері полягає у розкритті інформації, необхідної для прийняття поточних та стратегічних управлінських рішень. Особливої актуальності ці питання набувають у галузі будівництва, продукція якої досить матеріаломістка, втім в умовах жорсткої конкуренції обмежується граничною ринковою ціною закупівельних тендерів та ціною пропозицією конкурентів. Неодмінною умовою збереження суб'єктами господарювання конкурентних позицій є не тільки зниження собівартості реалізованої продукції, але й розробка аналітичного забезпечення стратегічного управління витратами, спрямованого на пошук резервів формування стійкої конкурентної переваги за витратами.

Однією з головних причин нераціонального управління витратами вітчизняних виробників виступає відсутність сучасного аналітичного забезпечення управління витратами, адаптованого до господарської діяльності підприємства в оперативному та стратегічному аспектах, що призводить до прийняття необґрунтованих управлінських рішень через нерозуміння механізму цільової собівартості, а отже, як наслідок, зниження прибутковості окремого підприємства. Це актуалізує дослідження проблем вдосконалення аналізу витрат діяльності промислового підприємства у частині формулювання його завдань, виокремлення нових об'єктів аналізу витрат фінансово - господарської діяльності, моделювання системи факторів та резервів мінімізації витрат у конкурентному середовищі, розширення меж інформаційної бази аналізу, поповнення інструментарію аналізу, удосконалення технології аналізу витрат діяльності підприємства.

Вагомим внеском у розвиток методології аналізу витрат діяльності промислового підприємства є праці провідних вітчизняних науковців, зокрема: П. Й. Атамаса, Ф. Ф. Бутинця, В. М. Івахненка, С. В. Калабухової, Г. І. Кіндрацької, І. Д. Лазаришиної, Є.В. Мниха, С.З. Мошенського, О. В.Олійник, І. М. Парасій-Вергуненко, П. Я. Поповича, В. В. Сопко, М. Г. Чумаченка, Г. А. Ямборко, М.І. Яцківа, Ю. Ю. Миронової та зарубіжних вчених Е.А. Аткінсона, В. Говиндараджана, Ш. Датара, К. Друрі, В. В.Ковалева, М. Портера, Г. В. Савицької, Дж. Фостера, Ч.Т. Хонгрена, О. Д. Шеремета, Дж.К. Шанка.

Вагомий внесок у вивчення особливостей формування витрат та їх впливу на фінансові результати зробили такі відомі вітчизняні та зарубіжні дослідники, як А.В. Череп, А.М. Турило, А.С. Полянська, А.Г. Загородній, І.А. Бланк, Е.Ф. Брігхем та інші.

Критичний аналіз фахової літератури свідчить, що у сучасній вітчизняній методології аналізу витрат діяльності промислового підприємства, що базується на нормативному методі їх калькулювання, практично не враховано зарубіжний досвід та теоретичні засади концептуального розвитку технологій менеджменту операційних витрат, їх бюджетування. Не достатньо уваги вітчизняні науковці також приділяють питанням мінімізації витрат на основі функціонального та процесного підходів до їх обліку.

Віддаючи належне плідній праці вітчизняних і зарубіжних вчених та значимості здобутих ними результатів, слід визнати, що окремі теоретичні, методичні й практичні положення аналізу витрат діяльності промислового підприємства потребують доопрацювання. Зокрема, до таких питань належать: уточнення підходів до трактування сутності витрат операційної діяльності як обліково-аналітичного об'єкта та їхньої класифікації для процедур поточного та стратегічного контролю і управління; розбудова інформаційної бази та інструментарію аналізу витрат з урахуванням функціонального та процесного підходів до їх обліку; удосконалення технології аналізу витрат діяльності підприємства для досягнення поточних та стратегічних цілей підприємства.

В умовах ринкової економіки головним мотивом діяльності будь-якого

підприємства є максимізація його основного фінансового результату – чистого прибутку. Однак, реальні можливості досягнення цієї мети обмежені витратами виробництва та попитом на вироблену продукцію. Оскільки обсяг витрат суттєво впливає на формування фінансових результатів, ефективність управління ними у значній мірі визначає, наскільки успішною буде господарська діяльність підприємства. Однак слід враховувати, що управління витратами – це динамічний процес, який полягає у досягненні високого економічного результату діяльності підприємства, що не зводиться лише до зниження затрат, а поширюється на всі елементи управління. Саме тому пошук шляхів зниження витрат виробництва у сучасних умовах варто розглядати як фактор підвищення прибутковості та ефективності діяльності підприємств.

Метою дипломної роботи є наукове обґрунтування теоретичних підходів та удосконалення методичного забезпечення формування витрат на підприємстві та їх впливу на результати господарської діяльності.

Відповідно до поставленої мети в дипломній роботі було визначено і вирішено наступні завдання:

- досліджено трактування економічної сутності витрат та сучасні концепції управління витратами;
- виявлено фактори економічного впливу на процес управління витратами підприємства;
- проаналізовано показники фінансово-господарської діяльності ТОВ «Кепстон Лок»;
- проаналізовано та здійснено оцінку структури витрат ТОВ «Кепстон Лок»;
- проведено дослідження особливостей управління формування витрат ТОВ «Кепстон Лок»;
- виявлено особливості впливу витрат на результати господарської діяльності підприємства;
- здійснено пошук резервів управління витратами ТОВ «Кепстон Лок»;

– оптимізовано структуру витрат з метою покращення фінансових результатів діяльності підприємства;

– розраховано ефективність від запропонованих заходів для підприємства в умовах оптимальних параметрів управління витратами.

Об'єкт дослідження – процес формування витрат підприємства.

Предмет дослідження – є комплекс теоретичних, методичних та практичних питань аналізу витрат діяльності підприємства.

Методи дослідження. Для досягнення завдань і мети роботи використано сукупність наукових методів: *методи наукового узагальнення, порівняння, групування та системного аналізу* – для визначення сутності витрат, механізмів їх утворення та поведінки, розбудови класифікації витрат операційної діяльності, вивчення концептуальних підходів до управління витратами діяльності підприємства; *методи аналізу та синтезу* – для розробки технології аналізу витрат діяльності підприємства; *економіко-математичні методи, графічні та табличні прийоми* – при проведенні експериментальних процедур аналізу виробничих витрат з використанням різних облікових систем калькулювання собівартості продукції, аналізу операційних витрат з використанням систем стратегічного контролю витрат та визначенні їх впливу на прийняття рішень щодо ефективності господарської діяльності підприємства.

Інформаційною базою дослідження є: монографії зарубіжних та вітчизняних вчених, періодичні друковані та електронні матеріали з проблем економічного аналізу витрат та калькулювання собівартості продукції у промисловості; первинна документація управлінського та бухгалтерського обліку, дані фінансової та управлінської звітності ТОВ «Кепстон Лок»; аналітичні та інформативні матеріали, опубліковані у наукових виданнях у галузі будівництва.

Наукова новизна дипломної роботи полягає в удосконаленні теоретичних положень та методичних підходів до оцінювання та структурування витрат підприємства у процесі управління витратами,

організації аналізу витрат діяльності промислового підприємства та формування економічних результатів діяльності підприємства. Враховуючи специфіку сфери діяльності підприємства, ми визначили, що доцільно впроваджувати заходи зі зниження витрат за такими статтями, як матеріальні витрати, витрати на оплату праці та адміністративні витрати. Перші два напрями включаються в собівартість реалізованої продукції, тому сприятимуть зменшенню її рівня.

Запропоновано підхід до оцінювання відносного рівня витрат підприємства, що дає можливість провести комплексне оцінювання ефективності здійснюваних підприємством витрат, виконати ґрунтовне аналізування динаміки їх рівня і виявити резерви підвищення економічних результатів діяльності підприємства.

Практична значимість одержаних результатів полягає у їх спрямованості на удосконалення аналітичного забезпечення управління витратами стратегічно-орієнтованих підприємств будівної промисловості, що забезпечує формування масиву суттєвої і доречної інформації для прийняття оперативних та стратегічних рішень в конкурентному середовищі функціонування, можливості використання спеціалістами усіх рівнів управління підприємством методичних рекомендацій з: аналізування складу, структури та динаміки витрат; оцінювання відносного рівня витрат підприємства на підставі розробленої системи показників такого оцінювання; аналізування впливу структури витрат та інших чинників на їх величину та відносний рівень; розподілу витрат підприємства за видами продукції.

Структура та обсяг роботи. Дипломна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел. Структура роботи відбиває логіку дослідження та особливості характеру розробки наукової проблеми. Основний зміст дипломної роботи викладено на 97 сторінках. Дипломна робота містить 29 таблиць та 7 рисунків. Список використаних літературних джерел включає 89 найменувань.

Апробація результатів дослідження. Результати дослідження

оприлюднені на Міжнародній науково-практичній інтернет-конференції «Економіка в умовах глобалізації: проблеми, тенденції, перспективи» (м. Дніпро, 2019 р.).

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

1. Проведений аналіз науково-методичних підходів до сутності витрат засвідчив, що під витратами слід розуміти вартісне вираження обсягу спожитих у процесі господарської діяльності підприємства ресурсів для досягнення поставленої мети. Найбільш поширеними підходами до класифікації витрат є їх групування за економічними елементами, закріплене законодавчо, відповідно до місця виникнення на підприємстві, за видами діяльності та відносно зв'язку з обсягами діяльності. Проте, на нашу думку, не принциповими класифікаціями слід вважати поділ витрат за можливістю регулювання, відносно галузі кругообігу коштів та відповідно до техніко-економічного змісту.

2. При створенні системи управління витратами на підприємстві важливо використовувати не лише основні елементи менеджменту, а і враховувати особливості формування витрат, їх специфіку як об'єкта дослідження та управління, а також її формування має базуватися на загальних стратегічних і тактичних цілях, що стоять перед підприємством. На нашу думку, лише послідовне та якісне формування системи управління витратами здатне забезпечити високий рівень конкурентоспроможності підприємства та конкурентоздатності його продукції в ринкових умовах.

3. Величина витрат, які здійснює підприємство в процесі своєї діяльності, істотно впливає на формування його фінансових результатів. Тому необхідно здійснювати постійний моніторинг витрачання ресурсів, а також створювати на підприємствах комплексну систему управління витратами, яка забезпечує досягнення оптимального рівня витрат та максимальної віддачі від них, що втілюється в показниках прибутковості діяльності.

4. Підприємство ТОВ «Кепстон Лок» можна вважати традиційним представником будівельної галузі, яке займається здійсненням загальних будівельно-монтажних робіт на об'єктах промислового будівництва і соціальної сфери, діяльністю у сфері архітектури, інженерною та технічною діяльністю, пов'язаною з будівництвом, торгово-комерційною та іншою діяльністю. Аналіз основних фінансово-економічних показників ТОВ «Кепстон

Лок» виявив певний ряд проблем, до яких слід віднести перевищення темпів зростання витрат підприємства над темпами росту його доходів, що зумовлює зниження фінансових результатів, скорочення масштабів діяльності підприємства та його економічного потенціалу, а також зниження обсягів власних фінансових засобів, що в поєднанні з досить високими темпами зростання позикових коштів може призвести до банкрутства підприємства. Організаційна структура ТОВ «Кепстон Лок» сьогодні – це 11 злагоджено працюючих підприємств і підрозділів високої технологічної оснащеності, застосування прогресивних будівельних технологій в комплексній реалізації проектів промислового, цивільного та житлового будівництва «під ключ».

5. Відповідно до результатів аналізу фінансового стану ТОВ «Кепстон Лок», можна зробити висновок, що матеріально-технічна база підприємства застаріла і використовується неефективно. На даний момент підприємство є ліквідним і платоспроможним, хоча присутні незначні проблеми з надлишком високоліквідних активів. Крім того, показники фінансової стійкості є достатньо суперечливими, однак у цілому характеризують істотну фінансову залежність підприємства від залучених джерел грошових коштів і показують його нестабільний фінансовий стан та складні перспективи. Аналіз показників ділової активності свідчить про скорочення підприємством випуску основної продукції та сповільнення його діяльності внаслідок неефективного використання наявних ресурсів та нехтування політикою управління кредиторською та дебіторською заборгованістю. Щодо показників рентабельності, то вони характеризують незначний рівень прибутковості підприємства, який є нестійким і має тенденції до зниження.

6. У цілому можна стверджувати, що ТОВ «Кепстон Лок» має задовільний фінансовий стан, якщо не враховувати показники 2017 року, який негативно позначився на діяльності підприємства внаслідок впливу фінансової кризи. Однак, уже в наступних звітних періодах підприємство повернулося до прибуткової діяльності, та у 2019 році за більшістю показників досягло докризового рівня або навіть перевищило його. У той же час накопичення проблем у всіх сферах ділової активності підприємства досягло критичної точки, коли необхідно зважено та

конструктивно підійти до їх вирішення, щоб уникнути втрати платоспроможності та фінансової стійкості, а згодом і банкрутства.

7. Розглядаючи особливості формування витрат ДБМП «Рембудмонтаж» ТОВ «Кепстон Лок», слід зазначити, що стрімке зростання обсягу витрат підприємства у 2018 році було зумовлено поживавленням попиту на його послуги після економічного спаду, у складі яких найбільше збільшилися матеріальні витрати. Високу частку в структурі витрат складає собівартість реалізованої продукції, яка у свою чергу формується в основному за рахунок будівельно-монтажних робіт та витрат на сировину і матеріали. Крім того, варто відзначити надзвичайно високу частку змінних витрат у структурі сукупних витрат, що досягає 90% і зумовлює високий поріг рентабельності.

8. Факторний аналіз фінансових результатів ДБМП «Рембудмонтаж» ТОВ «Кепстон Лок» показав, що на валовий прибуток підприємства значно впливає рівень витрат на 1 грн реалізованої продукції, а також структура й асортимент виконаних робіт. Відповідно до кореляційно-регресивного аналізу, зміна обсягів чистого прибутку підприємства майже на 73% зумовлена змінами величини собівартості реалізованої продукції. На основі даних результатів ми виявили три шляхи оптимізації витрат ДБМП «Рембудмонтаж» ТОВ «Кепстон Лок»: зниження рівня витрат на 1 грн реалізованої продукції, зниження собівартості та оптимізація структури асортименту. Оскільки майже за всіма статтями витрат було виявлено перевитрачання ресурсів, підприємство має значні резерви скорочення витрат, обсяг яких досягає 6 млн грн.

9. Асортимент ДБМП «Рембудмонтаж» ТОВ «Кепстон Лок» складають окремі будівельні проекти, які ми згрупували за трьома напрямками: житлове будівництво, будівництво громадських будівель та замовлення підприємств. Однак, стабільними є лише обсяги житлового будівництва, які зростають пропорційно зі збільшенням загальної суми витрат підприємства, а замовлення інших компаній та будівництво громадських будівель значно коливаються під впливом зовнішньої кон'юнктури. Операційний аналіз проектів ДБМП «Рембудмонтаж» ТОВ «Кепстон Лок» у 2019 році показав, що об'єкти житлового будівництва є збитковими, проте повністю відмовитися від їх реалізації

недоцільно, оскільки це призведе до перерозподілу постійних витрат, що може зумовити збитковість за іншими напрямками діяльності. Тому ми визначили оптимальну структуру асортименту підприємства шляхом вирішення задачі лінійного програмування, складеної на основі фактичних та нормативних даних витрат підприємства за окремими проектами, а також максимізації функції чистого прибутку. Відповідно до отриманих результатів, ми визначили, що для підприємства вигідно відмовитися від будівництва житлового будинку по вул. Заливній та проведення робіт у лікарні в м. Нікополь. За умови перерозподілу витрат між іншими проектами отриманий підприємством прибуток після оптимізації досягне 1143 тис. грн, тобто зросте більш ніж у 4 рази.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Адаменко Т.М. Управління затратами підприємства: розуміння з позиції процесного підходу [Текст] / Т.М. Адаменко // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2012. – №3, Т. 1. – С.198–202.
2. Белоусова І. Проблеми обліку виробничих витрат і калькулювання собівартості продукції в промисловості [Текст] / І. Белоусова, М. Чумаченко // Бухгалтерський облік і аудит. – 2009. – № 4. – С. 3–10.
3. Бланк И.А. Финансовый менеджмент [Текст] : учебный курс / И.А. Бланк. – Изд. 2-е перераб. и доп.. – К. : Ника-Центр: Эльга, 2006. – 656 с.
4. Бойко Є.І. Удосконалення системи управління витратами на підприємствах [Текст] / Бойко Є.І., Лоза О.А // Науковий вісник НЛТУ України: Збірник науково-технічних праць. – Львів: РВВ НЛТУ України. – 2018. – Вип. 18. – С.139 – 143.
5. Бондар О.П. Фінансовий стан та фінансова безпека будівельних підприємств України [Текст] / О.П. Бондар // Науковий вісник: Фінанси, банки, інвестиції. – 2016. – № 4. – С. 10–12.
6. Брігхем Е.Ф. Основи фінансового менеджменту [Текст] : пер. з англ. / Е.Ф. Брігхем; ДНУ ім.Т.Г.Шевченка. – К.: ВАЗаКО: Молодь, 1997. – 1000 с.
7. Великий Ю.М. Управління витратами підприємства [Текст] : монографія / Ю.М. Великий, В.В. Прохорова, Н.В. Сабліна. – Х. : ІНЖЕК, 2009. – 192 с.
8. Витрати [Електронний ресурс]: Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16, затверджене Наказом міністерства фінансів України від 31.12.1999 №318 [зі змін. та доп.]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>.
9. Витрати виробництва: управлінський аспект [Текст] : монографія / В.М. Панасюк. – Тернопіль : Астон, 2015. – 288 с.
10. Гусарова Л.В. Управління витратами : загальні поняття про витрати і управління ними. Калькулювання витрат : конспект лекцій / Л.В. Гусарова. – К.: КНУБА, 2016. – 44 с.
11. Голов С.Ф. Управлінський облік: підручник / С.Ф. Голов. – [3-є вид.].

– К.: Лібра, 2006. – 704 с.

12. Гетьман О.О. Економічна діагностика [Текст] : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / О.О. Гетьман, В.М. Шаповал. – К. : Центр навчальної літератури, 2007. – 307 с.

13. Грещак М.Г. Управління витратами [Текст] : навчально-методичний посібник / М.Г. Грещак, О.С. Коцюба; Мін-во освіти і науки України, КНЕУ. – К.: КНЕУ, 2002. – 131 с.

14. Гришко Н.В. Сучасні концепції управління витратами промислових підприємств / Н.В. Гришко [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://l.uky-anenko.at.ua/_ld/2/208.

15. Грінченко А.В. Концептуальні основи управління витратами підприємства / А.В.Грінченко [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/tpe/2011_24/Zb24_50.pdf.

16. Давидович І.Є. Управління витратами [Текст] : навч. посіб. / І.Є. Давидович. – К. : ЦУЛ, 2008. – 320 с.

17. Долішня Т.І. Класифікація основних чинників витрат / Т.І. Долішня [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mtkonf.org/dolishnya-ti-klasifikatsiya-osnovnih-chinnikiv-vitrat/>.

18. Дробязко С.І. Методичні основи управління витратами підприємства [Текст] / С.І. Дробязко // Академічний огляд. – 2017. – № 1. – С. 55–60.

19. Дудла І.О. Товарознавчі аспекти маркетингу [Текст] : навчальний посібник / І.О. Дудла. – К. : Центр учбової літератури, 2015. – 224 с.

20. Давиденко Н.М. Фінансовий менеджмент підприємств / Н.М. Давиденко // Фінанси підприємств. – 2011. □ №6. – С.90-95.

21. Друри К. Управленческий и производственный: учебный комплекс для студентов / Колин Друри; пер. с англ. [В.Н. Егорова]. – 6-е изд. – М.: ЮНИТИ – ДАНА, 2012. – 1423 с .

22. Энтони Р. Учет [Текст]: ситуации и примеры / Р. Энтони, Дж. Рис; пер. с англ. / под. ред. А.М. Петрачкова. – М. : Финансы и статистика, 1993. – 557 с.

23. Жовнірова М.В. Удосконалення системи управління витратами на підприємстві [Текст] / М.В. Жовнірова // Фінанси України. – 2016. – № 4. – С. 47.

24. Загальні вимоги до фінансової звітності [Електронний ресурс] : Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1, затверджене Наказом міністерства фінансів України від 31.03.1999 № 87 [зі змін. та доп.]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0391-99>.

25. Загородній А.Г. Оцінювання ефективності управління витратами машинобудівного підприємства на засадах системного підходу [Текст] / А.Г. Загородній, А.І. Ясінська // Вісник НУЛП. – 2014. – № 623. – С. 332–337.

26. Ізмайлова К.В. Фінансовий аналіз у будівництві [Текст] : навч. посіб. для студ. вузів / К.В. Ізмайлова. – К. : Кондор, 2017. – 236 с.

27. Кальєніна Н. Етапи розробки системи управління витратами [Текст] / Н. Кальєніна // Держава та регіони. – 2008. – № 6. – С. 92–94.

28. Карачина Н.П. Концептуальні засади формування ефективної системи управління витратами на сучасних підприємствах / Н.П. Карачина, О.О. Ілініч [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Ekpr/2012_25/karachina. htm.

29. Когут У.І. Критерії класифікації витрат підприємства / У.І. Когут [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://vlp.com.ua/files/08_27.pdf.

30. Колісник М.Б. Динаміка показників концентрації ринку банківських послуг як чинник інтенсивності конкурентної боротьби [Текст] / М.Б. Колісник // Науковий вісник НЛТУ України: Збірник науково-технічних праць. – Львів: РВВ НЛТУ України. – 2009. – Вип. 19.13. – 166–172.

31. Кононенко Г.М. Організаційно-економічний механізм управління витратами на підприємствах промисловості [Текст] : автореф. дис. канд. економ. наук : спец. 08.00.04 – економіка та управління підприємствами / Г.М. Кононенко ; Приазовський державний технічний ун-т. – Маріуполь : [Б. В.], 2011. – 22 с.

32. Корінько М.Д. Концептуальні основи управління витратами суб'єктів гос-подарювання в умовах удосконалення ринкових відносин [Текст] / М.Д. Корінько, Г.Б. Тітаренко // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – №9. – С.126–133.

33. Котенко Т.Ю. Аналіз витрат як складова управління на підприємствах будівельної галузі [Текст] / Т.Ю. Котенко // Актуальні проблеми економіки. – 2010. – № 6 (108). – С. 118–121.

34. Кравчук Т.В. Чинники формування витрат виробництва / Т.В. Кравчук [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/11_NPRT_2007/Ecommics/22093.doc.htm.

35. Крайник О.П. Фінансовий менеджмент [Текст] : навчальний посібник / О.П. Крайник, З.В. Клепикова; Мін-во освіти України, Держ. ун-т «Львівська політехніка». – К. : Дакор, 2011. – 260 с.

36. Лагун М.І. Теоретична характеристика основних методичних аспектів проведення аналізу фінансового стану [Текст] / М.І. Лагун // Формування ринкових відносин в Україні. – 2008. – №3. – С.33–37.

37. Литвин Б.М. Планування діяльності будівельного підприємства [Текст] : навчальний посібник. – К. : Центр навчальної літератури, 2017. – 310 с.

38. Маковесв А. Собівартість продукції в контексті технологічного розвитку промислового виробництва / А. Маковесв // Формування ринкових відносин в Україні. – 2011. – № 7. – С. 14–19.

39. Малышкин А. Элементы затрат в финансовой отчетности / А. Малышкин // Бухгалтерский учет и аудит. – 2009. – № 3. – С. 15–23.

40. Матюшенко І.Ю. Основи фінансового менеджменту [Текст]:навчальний посібник / І.Ю. Матюшенко; Мін-во освіти і науки України, Держ. аерокосмічний ун-т ім. М.Є. Жуковського. – К. : ЦНЛ, 2003. – 220 с.

41. Методичні рекомендації з формування собівартості будівельного-монтажних робіт [Електронний ресурс]:Наказ міністерства регіонального розвитку та будівництва України від 31.12.2015 № 573//Офіційний веб-сайт Мінрегіонбуду. – Режим доступу: <http://www.msmeta.com.ua/file/>.

42. Metodichni%20rekomendazii.pdf. – 02.03.2012. – Назва з екрану.

43. Мец В.О. Економічний аналіз фінансових результатів та фінансового стану підприємства [Текст]: навч. посіб. / В.О. Мец. – К.: Вища школа. – 2013. – 386 с.

44. Мних Є.В. Економічний аналіз [Текст] : підручник / Є.В. Мних. – К.: Центр НЛ, 2003. – 412 с.

45. Мокієнко Т.В. Управління витратами у системі стратегічного менеджменту підприємства [Текст] / Мокієнко Т.В. // Вісник Полтавської

державної аграрної академії. – 2012. – № 2. – С. 205–207.

46. Монтик О.Н. Оценка интенсивности конкуренции на целевом рынке промышленного предприятия [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.buh.ru/document.jsp>.

47. Маліновська І. Оптимізація структури витрат як фактор підвищення конкурентоспроможності підприємства / Ірина Маліновська // матеріали конференції «Ефективність бізнесу в умовах трансформації економіки», 29.04.2011. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://confcv.at.ua/forum/50-415-1>

48. Найдьонов О. Контроль і регулювання витрат на підприємстві [Текст] / О. Найдьонов, І. Мережко // Держава та регіони. – 2007. – № 1. – С. 238–241.

49. Олех Н.Л. Система управління витратами виробництва за центрами відповідальності [Текст] / Н.Л. Олех // Актуальні проблеми економіки. – 2011. – № 4. – С. 143–151.

50. Партин Г.О. Управління витратами підприємства: концептуальні засади, методи та інструментарій [Текст] : монографія. – К.: УБС НБУ, 2008. – 219 с.

51. Податковий Кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 02.12.2010 № 2755-УІ [зі змін. та доп.] // Офіційний веб-сайт Верховної ради України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-55.bin/laws/main.cgi?nreg>.

52. Полянська А.С. Управління витратами у системі логістичних рішень підприємства [Текст] / А.С. Полянська // Логістика. – Л. : Вид-во Нац. ун-ту «Львів. Політехніка», 2008. – С. 565–570.

53. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні [Електронний ресурс] : Закон України від 16.07.1999 № 996-14 [зі змін. та доп.] // Офіційний веб-сайт Верховної ради України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.

54. Про охорону праці [Електронний ресурс] : Закон України від 14.10.1992 №2694-ХІІ [зі змін. та доп.] // Офіційний веб-сайт Верховної ради України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2694-12>.

55. Попович Г.В. Оптимізація витрат підприємства, як важливий фактор підвищення конкурентоспроможності / Г.В. Попович // матеріали конференції

«Актуальные проблемы современных наук». – 2011.[Електронний ресурс] – Режим доступу:http://www.rusnauka.com/15_APSN_2011/Economics/14_87797.doc.

56. Рожeluk В. Принципи управління виробничими витратами на підприємстві [Текст] / В. Рожeluk, П. Денчук // Вісник Київського національного торговельно-економічного університету. – 2017. – № 5. – С. 109–113.

57. Савчук В.П. Финансовый менеджмент предприятий [Текст]: прикладные вопросы с анализом деловых ситуаций / В.П. Савчук. – К. : Изд. дом «Максимум», 2001. – 600 с.

58. Ситник Л.С. Фінансовий менеджмент [Текст] : навчальний посібник / Л.С. Ситник; Мін-во освіти і науки України, Донецький національний університет. – К.: ЦНЛ, 2006. – 352 с.

59. Скляренко В.К. Экономика предприятия [Текст] : учебник / В.К. Скляренко, В.М. Прудников. – М. : ИНФРА-М, 2006. – 528 с.

60. Скоропад І.С. Механізм управління витратами підприємства [Текст] / І.С. Скоропад, Б.Р. Балюк // Науковий вісник НЛТУ України: Збірник науково-технічних праць. – Львів : РВВ НЛТУ України. – 2010. – Вип. 20.10. – С. 229–232.

61. Спірідонова К. Аналіз витрат підприємств будівельної галузі [Текст] / К. Спірідонова // Економічний аналіз. – 2011. – № 8. – С. 184–187.

62. Тарасенко Н.В. Економічний аналіз діяльності промислового підприємства [Текст] : навчальний посібник: Навчальне видання / Н.В. Тарасенко. – К. – Львів, 2010. – 485 с.

63.Тройнікова О.М. Економіко-фінансова діяльність будівельних організацій [Текст] : навч. посібник / О.М. Тройнікова. – 2-ге видання, виправл. та доп. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 160 с.

64. Турило А.М. Управління витратами підприємства [Текст]: навч. Посібник / А.М. Турило, Ю.Б. Кравчук, А.А. Турило. – К.: Вид- во КНЕУ, 2006. – 57 с.

65. Філімоненков О.С. Фінанси підприємств [Текст]:Навч. пос./О.С. Філімоненков. – 2-ге видання, перер. та доопр. – К.: МАУП, 2014.

66. Фінанси підприємств [Текст] : Підручник / Кер. авт. кол. і наук. ред. проф. А.М. Поддєрьогін. – 4-ге вид., перероб. і доп. – К.: КНЕУ, 2002. – 670 с.

67. Фінансовий менеджмент [Текст] : навчальний посібник / Мін-во освіти і

науки України; ред. Г. Г. Кірейцев. – 3-є вид., перероб. і доп.. – К.: ЦНЛ, 2014.

68. Фінансовий менеджмент [Текст] : підручник / Мін-во освіти і науки України, КНЕУ; ред. А. М. Поддєрьогін. – К.: КНЕУ, 2005. – 535 с.

69. Фінансові витрати [Електронний ресурс]: Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16, затверджене Наказом міністерства фінансів України від 28.04.2006 № 415 [зі змін. та доп.]. – Режим доступу: [http:// zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0610-06](http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0610-06).

70. Хорнгрен Ч.Т. Бухгалтерский учет: управленческий аспект [Текст] / Ч.Т. Хорнгрен, Дж. Фостер; пер. с англ. – М. : Финансы и статистика, 1995. – 416 с.

75. Цал-Цалко Ю.С. Витрати підприємства [Текст] : навчальний посібник / Ю.С. Цал-Цалко. – К. : ЦУЛ, 2002. – 656 с.

76. Управление затратами на предприятии: Учебник /В.Г. Лебедев, Т.Г. Дроздова, В.П. Кустарев и др ; под. общ. ред. Г.А. Краюхина. – СПб: «Издательский дом «Бизнес-пресса», 2010. – 277 с .

78. Цимбалюк Л.Г. Чинники, резерви та шляхи зниження витрат виробництва як основа зменшення ціни товару/ Л.Г. Цимбалюк, Н.П. Скригун // Вісн. Бердян. ун-ту менеджменту і бізнесу. – 2016. – № 3 (15). – С. 88 – 95.

79. Червінська О.С. Особливості формування витрат на підприємствах різних галузей [Текст] / О.С. Червінська, Н.В. Трач // Науковий вісник НЛТУ України: Збірник науково-технічних праць. – Львів : РВВ НЛТУ України. – 2011. – Вип. 21.11. – С. 270–275.

80. Череп А.В. Управління витратами суб'єктів господарювання. Ч. 1 [Текст] : монографія / А.В. Череп. – Х. : ІНЖЕК, 2007. – 368 с.

81. Чухліб О. Управлінське рішення щодо витрат у собівартості продукції [Текст] / О. Чухліб // Фінанси України. – 2006. – № 2. – С. 127–136.

82. Шандова Н. Використання собівартості для прийняття управлінських рішень [Текст] / Н. Шандова // Фінанси України. – 2009. – № 1. – С. 92–101.

83. Шаповал Т.С., Міокова М.Ю. Менеджмент витрат як один із напрямів забезпечення росту прибутку [Текст] / Т.С. Шаповал, М.Ю. Міокова // Економіка АПК. – 2010. – № 8. – С. 23–29.

84. Шевченко Л. Побудова інтегрованої системи класифікацій витрат під-

приємства [Текст] / Л. Шевченко // Держава та регіони. – 2006. – №6. – С.314–318.

85. Шипуліна В.О. Оцінка конкурентних позицій підприємства на ринку [Текст] / В.О. Шипуліна, В.Є. Майборода // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2009. – № 4, Т. 2. – С. 99–102.

86. Школьник І.О. Фінансовий менеджмент [Текст] : навчальний посібник / І.О. Школьник, І.М. Боярко, Б.І. Сюркало. – Суми : Університетська книга, 2009.

87. Шумило О.Ю. Шляхи вдосконалення аналізу та оцінки операційних, фінансових та інших витрат на підприємстві [Текст] / О.Ю. Шумило // Економіка. Фінанси. Право. – 2009. – № 3. – С. 25–29.

88. Ясінська А.І. Місце стратегічного управління витратами у системі стратегічного менеджменту підприємства [Текст] / А.І. Ясінська // Науковий вісник НЛТУ України: Збірник науково-технічних праць. – Львів: РВВ НЛТУ України. – 2011. – Вип. 17.6. – С. 238–246.

89. Ясінська А.І. Сутність управління витратами на вітчизняних підприємствах [Текст] / А.І. Ясінська // Вісник НЛТУ. – 2017. – № 14 (594). – С.357–360.